

Valtuutettu Jaakko Leppäsen ynnä muiden valtuustoaloite lausuntomenettelyn edistämiseksi

KV 03.10.2022 § 119

Valtuutettu Jaakko Leppänen jätti 3.10.2022 valtuuston puheenjohtajalle valtuustoaloitteen lausuntomenettelyn edistämiseksi.

Valtuustoaloitteen olivat allekirjoittaneet myös Timo Vornanen, Outi Mara, Eero Bogdanoff, Ella Partanen, Jussi Wihonen, Asseri Kinnunen, Jari Korhonen, Sari Huovinen, Sami Laitila, Alia Dannenberg, Mika Piironen, Jasmin Pyöriäinen, Helmi Vanhanen, Maija Kuivalainen, Marjatta Rätty, Ville-Pekka Timonen, Margareetta Rätty, Anu Honkanen, Tapani Nuutinen, Hannu Holopainen ja Päivi Ainasto.

Päätös:

Lähetettiin kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

KH 13.02.2023 § 54
4347/00.02.00.03/2022

Kaupunginhallitus päätti kokouksessaan 10.10.2022 lähettää asian konsernipalvelujen valmisteltavaksi.

Valtuustoaloitteessa tuodaan esille muun muassa, että Joensuun kaupunginvaltuusto (15.11.2021) on päättänyt osana kaupungin strategiaa edistää asukkaiden sekä järjestöjen osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia pyrkimyksenään olla osallisuuden ja kumppanuuden edelläkävijä. Sen lisäksi, että pyritään luomaan uusia kokeiluja ja järjestelmiä kuten osallistava budjetointi, tulisi kaupungin kyetä myös lähemmin tarkastelemaan vakiintuneiden käytänteiden uudistamista tästä näkökulmasta.

Yksi tapa vahvistaa kuntalaisten ja järjestöjen osallisuutta on vakiinnuttaa lausuntomenettely laaja-alaisemmin osaksi kunnallista päätöksentekoprosessia. Lausuntopyyntö tulisi lähettää vähintään keskeisille, tiedossa oleville sidosryhmille, mutta olla samalla avoin myös muidenkin arvioinneille. Oikeusministeriön ylläpitämä Lausuntopalvelu.fi tarjoaa esimerkiksi mahdollisuuden pyytää ja antaa lausuntoja sähköisesti.

Valtuustoaloitteessa esitetään, että Joensuun kaupunki ottaa lausuntomenettelyn laajemmaksi osaksi valmisteluprosessiaan.

Vastaus valtuustoaloitteeseen:

Joensuun kaupunginvaltuusto on hyväksynyt Joensuun strategian kokouksessaan 15.11.2021 § 126. Strategian mukaan edistämme asukkaiden sekä järjestöjen osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia. Olemme osallisuuden ja kumppanuuden edelläkävijä. Mahdollistamme osallisuuden kokemuksen kaikenikäisille ja erityisryhmille. Kokeilemme osallistavaa budjetointia. Joensuun kaupunginvaltuusto on hyväksynyt kokouksessaan 31.1.2022 § 8 Joensuun kaupungin osallisuusohjelman. Osallisuusohjelma on yksi strategian toimeenpano-ohjelmista.

Joensuun kaupungin osallisuusohjelman mukaan Joensuussa kuuntelemme toisiamme. Rakennamme kaupunkiamme ja palvelujamme niin, että ne palvelevat joensuulaisia mahdollisimman hyvin. Meitä on helppo lähestyä ja teemme asiat yhteistyössä. Päätöksentekomme on avointa ja läpinäkyvää.

Osallisuusohjelmassa on määritelty strategiakaudelle useita toimenpiteitä, joiden avulla kaupunki luo asukkaille mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa ja edistää järjestöjen toimintaedellytyksiä ja vaikuttamismahdollisuuksia. Toimenpiteiden työstämistä tehdään yhdessä kaupunkilaisten ja

sidosryhmien kanssa. Ohjelmien toimenpiteiden käytäntöön vieminen yhdessä kaupunkilaisten ja sidosryhmien kanssa on osallisuustyötä parhaimmillaan. Toimenpiteiden toteutumista arvioidaan osavuosisikatsausten yhteydessä. Ohjelman laajempi tarkastelu tehdään osallisuus- ja vetovoimalautakunnassa kerran vuodessa. Raportointi tehdään valtuustolle strategian arvioinnin yhteydessä sekä tilinpäätöksessä lautakunnan toimintakatsauksen kohdalla.

Konsernistrategian sekä osallisuus- ja maaseutuohjelmien valmistelun yhteydessä vuonna 2021 joensuulaisilta kysyttiin millä tavoilla he haluavat vaikuttaa (Jokaisen Joensuu- kysely ja maaseudun asukaskysely, lähes 850 vastausta). Kolme merkittävintä asiaa, joiden avulla kaupungin toivotaan kehittävän tai tukevan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia ovat aito kuunteleminen (20 %), monipuolisen tiedottamisen lisääminen (19 %) ja erilaisten kyselyjen määrän lisääminen (18 %).

Suurin osa vastanneista koki äänestämisen kunnallisvaaleissa ja sähköiset kyselyt kuntalaisille mieluisimmiksi tavoiksi osallistua ja vaikuttaa. Myös palautteenanto verkkosivuilla, kaupungin sosiaalisen median kanavat sekä osallistuminen yhdistys-, seura- tai seurakuntatoimintaan ovat suosittuja. Erityisesti maaseudulla tilaisuudet, jossa on mahdollista keskustella viranhaltijoiden ja päättäjien kanssa koettiin hyvinä vaikuttamisentapoina. Vähiten mieluisimpia tapoja osallistua ja vaikuttaa olivat paperiset kyselyt kuntalaisille, luottamustehtävissä toimiminen sekä vaikuttamistoimielimet. Vastausten perusteella kuntalaiset suosivat eniten lyhytkestoisia ja välillisiä osallistumis- ja vaikuttamistapoja, jotka tapahtuvat enimmäkseen sähköisesti. Kaupungin osallisuusohjelmaan on valittu kokeiltavaksi ja käyttöön otettavaksi sellaisia vaikuttamisen kanavia, joita asukkaat ovat toivoneet.

Joensuun kaupungilla on käytössä useita ja monipuolisia osallisuuden ja vaikuttamisen toimenpiteitä, jotka tarjoavat vaikuttamisen mahdollisuuksia. Kuntalain 22 §:n mukaan kunnan asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on oikeus osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan. Kaupungin toimialat järjestävät asioiden valmisteluvaiheessa mm. keskustelu- ja kuulemistilaisuuksia, työpajoja, pyytävät lausuntoja ja tekevät kyselyjä hyödyntäen eri kanavia.

Joensuun kaupungissa on otettu vuoden 2023 alussa käyttöön vaikutusten ennakkoarviointi. Ennakkoarvioinnin tavoitteena on valmisteltavan asiakokonaisuuden mahdollisimman laaja tarkastelu eri näkökulmien kautta osana asian valmisteluprosessia ja tarvittavien tahojen kuuleminen hyvissä ajoin asian valmistelun aikana. Vaikutusten ennakkoarvioinnin käyttöönotto tulee parantamaan omalta osaltaan lausuntomenettelyä kaupungissa.

Joensuun kaupungilla on käytössä oikeusministeriön ylläpitämä lausuntopalvelu.fi. Lausuntopalvelu.fi on verkkopalvelu, joka toteuttaa julkishallinnon lausuntomenettelyn sähköisenä palveluna. Palvelun tarkoitus on tehostaa lausuntomenettelyä tarjoamalla kansalaisille, järjestöille ja viranomaisille yhdenmukainen verkkopalvelu, jossa lausuntopyynnöt voidaan julkaista, antaa lausuntoja ja käsitellä annettuja lausuntoja. Palvelulla on tarkoitus helpottaa lausuntomenettelyä, kansalaisvaikuttamista ja tiedonsaantia sekä lisätä valmistelun ja lausuntomenettelyn läpinäkyvyyttä ja laatua. Lausuntopalvelun kautta lausuntoja pyytävät pääasiassa valtiohallinnon toimijat. Kuntien pyytämiä lausuntoja lausuntopalvelussa on vähäisesti. Kunnat käyttävät lausuntopalvelua pääasiassa lausuntojen antamiseen.

Joensuun kaupungin asuntopoliittinen ohjelma laitettiin lausuntopalveluun lausunnoille helmikuun alussa 2023. Lausuntopalvelusta saatua kokemusta voidaan käyttää hyväksi jatkossa. Joensuun kaupungin toimialat voivat halutessaan pyytää lausuntoja myös lausuntopalvelu.fi palvelun kautta, kuten valtuustoaloitteessa on esitetty. Joissakin valmistelussa olevissa asioissa lausuntopalvelu.fi käyttäminen lisäkanavana voi olla oikein hyvä ratkaisu. On hyvä, että erilaisia kanavia voidaan käyttää hyväksi pyydettyä lausuntoja. Erityistä huomiota tulee kiinnittää jatkossa siihen, että lausuntojen antamiseen varataan riittävästi aikaa ja huolehditaan tiedottamisesta,

Valmistelija: hallintopalvelut yhteistyössä toimialojen kanssa

Kaupunginjohtajan päätösehdotus:

Kaupunginhallitus ehdottaa, että kaupunginvaltuusto päättää

merkitä edellä olevan vastauksena valtuutettu Jaakko Leppäsen ynnä muiden valtuustoaloitteeseen ja todeta aloitteen loppuun käsitellyksi.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.